

Schweizerische Eidgenossenschaft

Confédération suisse

Confederazione Svizzera

Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

HELVETAS

Swiss Intercooperation

KOSOVO

Švajcarsko– Kosovska

Podrška Lokalnoj Upravi I Decentralizaciji

LOGOS

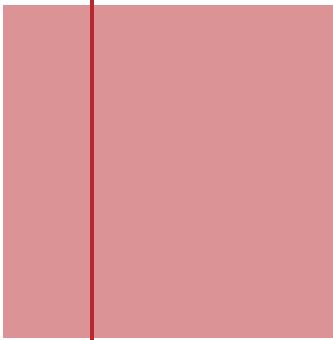

Analiza i Prognoza

Sopstvenih Izvora Prihoda u Opštini Vitine

LOGOS

Ovaj izveštaj je pripremljen od strane RECURA Financials projekat
LOGOS koji se sprovodi od HELVETAS Swiss Intercooperation

Januar 2012

RECURA Financials

Address: Nëna Terezë 28/1, 10000 Prishtina, Kosovo
tel: +381 (0)38 777 800, Fax: +381 (0) 38 22 14 14 ; cel: +386(0)49 160 049; 777 800
info@recura.biz - www.recura.biz

Tabela sadržaja

UVOD	4
ZAKONSKA OSNOVA ZA SOPSTVENE PRIHODE	5
UNUTRAŠNJA OPŠTINSKA ORGANIZACIJA PRIKUPLJANJA SP	6
POSMATRANJA POSTOJEĆEG SISTEMA SP NA KOSOVU	7
ISTORIJSKA PERFORMANSA	9
PROJEKCIJE SOPSTVENIH PRIHODA ZA OPŠTINU VITINA.....	14
PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE PRIKUPLJANJA SOPSTVENIH PRIHODA.....	22
Opšte preporuke	22
Preporuke za opština Vitine	23

UVOD

Ovaj izveštaj analizira Sopstvene Prihode u opštini Vitine, partnerskoj opštini Projekta LOGOS (Podrška za Lokanu Samoupravu i Decentralizaciju). Izveštaj se zasniva na istorijskim podacima i prepostavkama na osnovu nalaza iz terenskih poseta i razgovora sa opštinskim zvaničnicima, i predviđa stvaranje Sopstvenih Prihoda za period 2012-2016.

Ovaj izveštaj je deo angažovanja finansijskog eksperta iz RECURA Financials, kao konsultanta projekta Podrška za Lokanu Samoupravu i Decentralizaciju (LOGOS) podržanog od strane Švajcarske Agencije za Saradnju i Razvoj, koji se sprovodi od HELVETAS Swiss Intercooperation.

Ovaj izveštaj treba posmatrati kao nezavisnu spoljašnju procenu opštinske performanse kod generisanja SP i proceni potencijala opštine za SP u budućnosti. Prilikom iznošenja prognoze, konsultant koristi istorijski učinak, kao što je prijavljeno u izveštajima Generalnog Revizora, Odeljenja Trezora unutar Ministarstva Finansija i Direkcije za Opštinski Budžet i Finansije, kao i prepostavke i procene na osnovu posmatranja i razgovora sa opštinskim zvaničnicima. Treba biti pažljivi jer stvar je u tome da su sve to prognoze, i treba ih oprezno tumačiti kao očekivanja a ne kao zagarantovane rezultate. Da bi se postigli prognozirani rezultati postoji potreba za angažovanje pre svega opštine za poboljšanje kapaciteta planiranja i prognoziranja, izveštavanje prihoda kao i pro-aktivan pristup razvoju politike, postavljanje cene i prikupljanja prihoda od pružanja usluga. Druge angažovane zainteresovane strane na ovom nivou upravljanja su Ministarstvo Finansija, posebno Odeljenje Trezora, Budžetiranja i Odeljenje Poreza na Imovinu.

Izveštaj ispod naglašava istorijski učinak opštine u stvaranju SP i tumači neke od zapažanja za različite kategorije SP tokom perioda 2007-2011. Zatim, izveštaj navodi napravljene prepostavke na osnovu modela prognoziranja za primenu prognoze generisanja SP za period 2012-2016. Pod uslovom da su postignute ove prognoze, izveštaj analizira prognozirane trendove i pokušava da tumači uzroke takvih prognoziranih performansi. Konačno, izveštaj daje neke indikativne predloge o oblastima koje opštine mogu biti podržane od strane projekta kako bi se postigao cilj povećanja prikupljanja sopstvenih izvora prihoda od strane opština.

ZAKONSKA OSNOVA ZA SOPSTVENE PRIHODE

Opštinski sopstveni izvori prihoda su regulisani Zakonom o Finansiranju Lokalne Samouprave (ZFLS), koji je usvojen u junu 2008 godine, kao deo Ahtisarijevog Predlog Paketa o zakonima i definiše finansiranje opština. Kao što je navedeno u Članu 8 Zakona o Finansiranju Lokalne Samouprave, opštine su dobine nove finansijske resurse koji će se iskoristiti za pružanje usluga svojim građanima. Među ovim finansijskim sredstvima su oni koji se odnose na Sopstvene Prihode (SP). Sopstveni Prihodi opštine su generisani od strane opštinskih poreza, taksi, dažbina/naplata i kazni, što čini oko 10-20% ukupnog godišnjeg opštinskog finansiranja širom Kosova.

ZFLS nabraja ove kategorije sopstvenih prihoda:

- Opštinske poreze, takse, korisničke dažbine/naplate, ostale naplate za pružene usluge od strane opštine, kao i regulacione naplate i kazne ovlašćene ovim zakonom;
- Rente na nepokretnu imovinu koja se nalazi u opštini, i pod upravom ili vlasništvom opštine;
- Prihodi od prodaje opštinske imovine;
- Prihodi od preduzeća koja su u potpunosti ili delimično u vlasništvu opštine;
- Participacije od strane korisnika obrazovnih i zdravstvenih usluga pruženih od strane opštine;
- Prihodi prikupljeni od strane bilo koje agencije, odeljenja ili organizacije opštine kao rezultat pružanja bilo kakve robe i usluga;
- Kamata opštinskih depozita,ako ih ima;
- Bilo koje druge kategorije prihoda koji su određeni za sopstvene prihode u zakonu Republike Kosova.

Sopstveni Prihodi Opštine (SP) poznati kao i Prihodi Opštinske Uprave (OU) su podeljeni u dve grupe: direktni i indirektni prihodi. Direktni prihodi su usluge pružene u okviru opštinske uprave, dok indirektni SP su prihodi koji se prikupljaju na centralnom nivou od strane resornog ministarstva za agencije i dodaju se na opštinske račune: saobraćajne kazne i sudske troškovi/naknade. Pored toga, deo SP su takođe prihodi osnovnog obrazovanje, prihodi primarne zdravstvene nege i donatorsko finansiranje koje takođe obuhvata učešće građana.

UNUTRAŠNJA OPŠTINSKA ORGANIZACIJA PRIKUPLJANJA SP

Prikupljanje SP u opštinama je učinjeno putem Centralno Bankarskog Autoriteta Kosova (CBAK). Ovaj sistem je osnovan od strane Ministarstva Finansijskih sredstava i efikasno se koristi od većine opština.

Opštini je omogućen poseban žiro račun unutar centralnog bankarskog autoriteta, koji se koristi od strane opština za čuvanje prikupljenih finansijskih sredstava i za uticanje na isplate. Budžet i Odeljenje za Finansije označavaju priznanicu UNIREF-a sa serijskim brojem svakog Odeljenja koji generiše SP. U teoriji bi trebalo da bude poseban UNIREF za svaki ekonomski kod koji se koristi za generisanje prihoda, ali u stvarnosti i upotreba ekonomskih kodova i UNIREF sistema ostavlja puno toga da se poželi.

Svako Odeljene ima dodeljen opštinski zvaničnik koji je zadužen za prihvatanje potvrde UNIREF-a. Opštinski službenici su zaduženi za izdavanje potvrde UNIREF-a prema svakoj usluzi izrečenoj nazad službeniku zaduženom za sve opštinske SP u jedinici SP unutar Opštinskog Odeljenja za Budžet i Finansije. Jedinica SP unutar Opštinske Direkcije za Budžet i Finansije je onda odgovorna za prijave prihoda u Odeljenu za Trezor u okviru Ministarstva Finansijskih sredstava.

Proces prikupljanja zavisi od vrednosti usluga koje su pružene građanima. Sve usluge koje su ispod 10 evra se plaćaju u gotovini, dok usluge koje su iznad ovog iznosa se plaćaju direktno u banci sa određenim redosledom plaćanja UNIREF-a izdatom od strane lica zaduženog za svako odeljenje koje izdaje priznanice/potvrde.

U slučajevima kada se usluge naplaćuju po 10 evra ili ispod, ove naknade se direktno prikupljaju od strane opštinskog odeljenja službenika i prijavljuju se na kraju radnog dana sa samo jednom UNIREF priznanicom kao paušalna suma.

POSMATRANJA POSTOJEĆEG SISTEMA SP NA KOSOVU

Osnovni dokumenat koji reguliše sopstvene prihode na opštinskom nivou JE Opštinska Uredba o porezima, taksama, korisničkim naplatama i kaznama. Uredba definiše usluge koje se pružaju građanima od strane opština, odeljenja zaduženih za pružanje ovih usluga i troškove tih usluga za građane.

Iako većina opština sada imaju nekoliko godina iskustva u oblasti planiranja, upravljanja i prikupljanja prihoda iz sopstvenih izvora, još uvek postoje mnogi problemi sa sistemom. Na nacionalnom nivou, mnoge od ovih naknada su slabo regulisane i nisu jasno definisane u odnosu na Kontni Okvir i/ili javni sektor obračunskog sistema (UNIREF). Na lokalnom nivou, mnogi od ovih naknada su nasumično prijavljene kod lokalnih vlasti i prijavljene su od strane jednog broja različitih opštinskih odeljenja i agencija koje ne rade zajedno. Podjednako važno, lokalne samouprave nemaju, ili ne koristite, informacije o osnovicama, stopama, a prinosi ovih naknade su da razviju lokalne koherentne politike SP. Konkretno, oni često nisu u stanju da prepišu poreklo taksi i poreza za fizička i pravna lica; da razlikuju isplatu dugova iz prošlosti i tekućih obaveza i tako da analiziraju stope naplate; i da analiziraju prinose pojedinih naknada i troškova u vezi sa njihovim osnovicama, ili broja poreskih obveznika.

Opšti problem u svim opštinama je da Opštinska Uredba sa porezima, taksama, korisničkim naplatama i kaznama nije dovoljno jasna, nabraja mnogobrojne opštinske usluge koje generišu SP, bez povezivanja ovih ekonomskih kodova iz Kontnog Okviru koji treba da se koristi za izveštavanje ovih prihoda. Takođe, problemi sa uskladivanjem ekonomskih kodova sa sistemom UNIREF-a stvaraju dodatnu konfuziju pri prijavljivanju ovih prihoda. Nepostojanje sistema MIS za SP u opštinama pored gore navedenih problema gotovo nemoguće uraditi detaljnu analizu sopstvenih izvora prihoda u opštinama, razdvojiti podatke u smislu korisnika usluga, identifikovati i razdvojiti stare dugove i one dugove tekuće godine, fakture, a samim tim otežava da se poboljša planiranje sopstvenih izvora prihoda i razviju odgovarajuće politike i odluke opštinske uprave.

Gore identifikovana pitanja utiču posebno na opštine i njihov način registracije i onda izveštaj SP otežava detaljno razdvajanje podataka i analiziranje trendova iz prošlosti, samim tim što je extrapolacija i predviđanje podataka veoma teška. Pored toga, očekivane promene u pravnom okviru u vezi prihoda iz sopstvenih izvora, utičući naročito na poreze na imovinu, poreze koji se odnose na građevinske i poslovne poreze, primeniće proporcije doprinosa od strane različitih kategorija prihoda i uticaće i na donju liniju SP u većini opština.

U cilju unapređenja poslovnog okruženja, nacionalna vlada je nedavno u potpunosti odstranila poslovne takse, koje su korišćenje za sastav u proseku od 8% SP opštine. Osim toga, očekuje se da sa novim Zakonom o izgradnji, planiranom da se usvoji 2012 god, naknade za građevinske dozvole koje se plaćaju po opštinama za izdavanje dozvola za novogradnju će takođe biti potpuno odstranjene. Ovo je još veći problem jer građevinske dozvole su sastavni deo više od 20% opštinskih prihoda u proseku, čime se stvara još veća grupa proizvodnih kapaciteta SP za opštine. Ove

promene, iako doprinosi više poslovnom i institucionom prijateljskom okruženju će stvoriti probleme za opštine. Dalje preporuke su date centralnoj Vladi da smanji iznos opšteg granta centralnog nivoa, što će smanjiti ukupan nivo opštinskih prihoda i što će otežati opštinama da obezbede usluge za svoje građane kao što se i zahteva. U principu, dok promene kod ukupnih prihoda opština (obuhvatajući uvođenje novih propisnih podataka za proračun) treba proći na postepen način, opštine moraju istovremeno da zadrže značajne izvore SP, ako žele da grade novu infrastrukturu, a ako žele da sadrže realnu fiskalnu autonomiju i preduzmu neke prave odgovornosti za oporezivanje građana i preduzeća u njihovim nadležnostima. Kako stvari stoje sada, porez na imovinu, mada sada najvažniji izvor SP na opštinski nivo, će dobiti na još veći značaj jer će biti trenutno jedini vodeći prihod na opštinskom nivou i koji će trenutno dozvoliti opštinama da prikupljaju i ri-investiraju za svoje građane. Iz tog razloga, težište napora na opštinskom nivou treba da bude u poboljšanju politike, planiranja i prikupljanja poreza na imovinu.

Ministarstvo Finansija, Odeljenje Poreza na Imovinu takođe je nedavno odlučilo da uvede dodatni koeficijent kvaliteta izgradnje kod proračuna poreza na imovinu. Oni su probali novi sistem u dve opštine 2011 godine i očekuje se da se sistem odvija i u 11 novih opština u 2012. Efekat uvođenja koeficijenta kvaliteta, koji će odrediti i označiti pad ili rast osnovnog računa u zavisnost od kvaliteta imovine, i očekuje se da će doći do pada vrednosti iznosa poreza na imovinu uopšte, međutim kada se fakturiše efekat rasta na minimalnoj poreskoj stopi do 0.15% imovinske vrednosti, onda ukupni efekat treba biti pozitivan u odnosu na fakturisani porez na imovinu. Ipak, izazov održavanja istog nivoa ili rast prikupljanja poreza na imovinu ostaje najveći izazov. Opštine treba da izuzetno dobro rade sa porezom na imovinu kako bi se najmanje osetio efekat odstranjivanja dva glavna izvora SP i potencijalni pad ukupnog granta od strane centralnog nivoa.

Istorijska Performansa

Kada se analizira istorijska performansa Opštine Vitina, konsultanti su koristili izveštaje Generalnog Revizora, izveštaje iz Odeljenja za Trezor unutar Ministarstva Finansija i Odeljenja Opštinskog Budžeta i Finansija, kao i opširnije konsultacije sa relevantnim opštinskim zvaničnicima. Iсторијски подаци не могу прецизно показати тачне изvore sopstvenih prihoda zbog nedosledne klasifikacije SP, укључујући različite definicije prihoda iste vrste i koristeći različite ekonomske kodove iz Kontnog Okvira za isti prihod, ili korišćenje potpuno pogrešnih kodova u izveštavanju SP. Dalje, još uvek postoje pitanja vezana za korišćenje ekonomske kodove u pogledu UNIREF bar-kod sistema za registrovanja izdavanja faktura i prihoda.

Ovaj deo izveštaja predstavlja analizu istorijskog učinka/performanse opštine Vitina u prikupljanju prihoda iz sopstvenih izvora i analiza okolnih trendova.

	Kodet	2008	2009	2010	2011
Prihodi od poreza na imovinu	40110	190,306.84	215,839.30	249,696.61	260,518.07
Prihodi od biznisa/preduzeća		55,655.00	33,790.10	50,303.00	35,543.25
Prihodi od poreza na biznis	50006	45,299.50	21,214.10	44,813.00	
Prihodi od komercijalnih licenci		5,152.50	5,599.00	4,230.00	
Prihodi od licenci za oglase/reklame	50212	291.00	2,268.50	250.00	1,180.00
Prihodi od licenci i usluga		4,912.00	4,663.50	690.00	
Prihodi od dozvola za eksploataciju šuma				275.00	
Korišćenje putne infrastrukture			45.00		
Prihodi od kamenoloma i rudnika	50203				
Takse za produženo radno vreme					
Prihodi od licenci za poslovanje	50204			45.00	
Promena poreza na biznis	50007				
Licence za individualne aktivnosti	50201				29,025.75
Licence za profesionalne usluge	50206				890.00
Licence za prevoz dobara	50208				
Licence za berbe	50209				
Licence za igre na sreću (video igre/slot machines)	50210				
Licence za alkoholna pića i usluge	50211				
Licence za lov i ribolov	50213				35.00
Licence za prodavnice na ulicama/Kioske	50202				
Licence za velike radnje	50217				
Licence za građevinske kompanije	50218				
Licence za arhitektonske kompanije	50220				
Licence za hotele	50221				
Licence za usluge osiguranja	50223				
Licence za maloprodajna mesta benzina i gase	50308				
Ostale licence za biznis	50290				4,412.50
Ostale takse na biznise	40050				
Paušalni porez	40010				

OPŠTINI VITINE

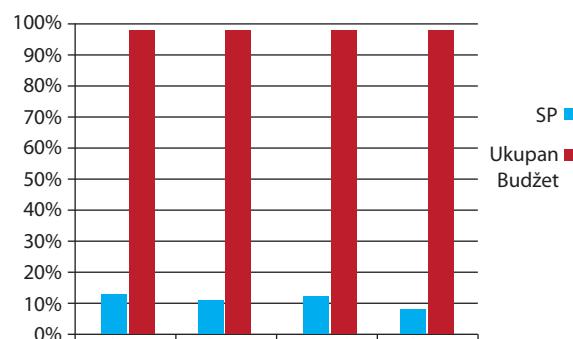
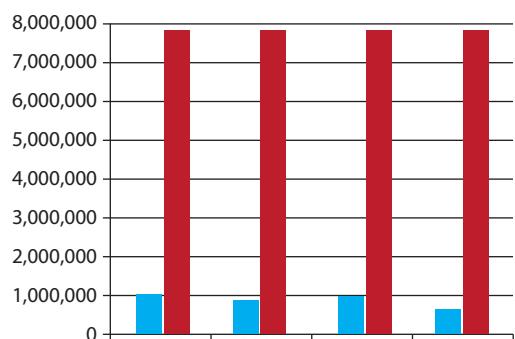
Prihodi od korišćenja opštinske imovine		12,237.00	53,979.74	17,303.29	41,178.42
Prihodi od parking vozila	50008				600.00
Prihodi od prodaje opštinske imovine	50413	4,706.00	20,705.00		
Prihodi od korišćenja zemljišta	50405	241.00	454.00		4,208.00
Izdavanje opštinske imovine	50408	7,290.00	32,820.74	17,303.29	27,170.12
Prihodi od prodaje dobara	50403				9,200.30
Prodaja službenog lista	50404				
Korišćenje javne imovine za otvoreno tržište	50406				
Izdavanja u zakup trgovinskih kompanija	50407				
Prihodi od koncesija	50417				
Prihodi od zakupa/lizinga stambene imovine	50418				
Prihodi od prodaje usluga		45,706.14	63,676.75	157,078.12	88,581.55
Prihodi od inspekcije			710.00	1,360.00	
Veterinarska inspekcija	50505	470.00			
Inspekcija za prehrambene objekte	50501			7,960.12	1,000.00
Inspekcija za požar					20.00
Inspekcija za životnu sredinu					
Prihodi od geodezijskih planova		5,237.00	8,092.00	15,945.00	
Aktivnosti u oblasti merenja zemljišta Direkcija za Urbanizam	50504	13,496.84	4,400.00	35,520.00	11,385.10
Inspekcija urbanih planova - Direkcija za Urbanizam	50503				13,767.00
Prihodi od građevinskih dozvola				6,817.00	
Uplate za promenu korišćenja zemljišta	50012	15.00	1,293.00	5,885.00	7,445.00
Izdavanje građevinskih dozvola	50009	26,487.30	49,181.75	81,037.00	48,529.45
Licence za rušenje	50010				
Ostale usluge				2,554.00	
Tehnička provera objekata	50205				6,415.00
Prodaja usluga	50401				
Inspekcija – sanitarna higijena	50507				20.00
Inspekcija merenje opreme	50508				
Inspekcija mernih jedinica na benzinskim pumpama	50509				
Taksa za legalizaciju	50026				
Prihodi od sudskih, policijskih i opštinskih kazni		130,558.78	123,001.80	115,312.61	67,730.00
Novčane kazne		2,215.00	2,385.00		
Novčane kazne – šumarstvo		7,446.66	5,875.80	4,191.18	
Sudske novčane kazne		68,734.97	63,945.00	66,160.43	34,255.00
Prihodi od saobraćajnih kazni	50101	52,162.15	50,796.00	44,961.00	33,405.00
Inspeksijske novčane kazne	50104				70.00
Ostale novčane kazne	50107				
Uklanjanje I Deponovanje vozila	50103				
Ostalo		2,542.00	3,167.00	0.00	0.00
Ostale isplate	55300				
Ostali prihodi	55300	2,542.00	3,167.00		
Prihodi od administrativnih taksi		153,309.50	172,821.50	153,715.00	178,510.00

Prihodi od registracije vozila	50001	55,710.00	63,130.50	65,190.00	69,690.00
Izdavanje vozačkih dozvola	50005	8,794.00	6,372.00		
Naknade od putnih isprava	50003				
Učešće na tenderima	50020	3,955.00	7,325.00	7,850.00	6,400.00
Porez na puteve	50002				
Certifikati ovlašćenog registra (rođenja, venčanja, smrti itd.).	50013, 50014, 50015	35,744.00	61,456.00	3,221.50	15,965.00
Ostali registarski dokumenti		3,517.00	4,365.00	13,964.00	52,709.00
Certifikati različitih dokumenata	50017	1,049.00	1,573.00	1,202.00	1,797.00
Takse od formulara za zahteve					
Naknade za registraciju nasleđa	50011	44,540.50	28,600.00	62,287.50	29,105.00
Zdravstveni certifikati za vozačke dozvole	50024				
Porez za ličnu kartu	50004				
Ostale administrativne takse	50019				2,724.00
Druga poreska uverenja	50016				
Porezi od fotokopiranja različitih dokumenata	50018				120.00
Porez od uverenja državljanstva	50025				
Proizvodne marke	50412				
Učešće građana (zdravstvo i obrazovanje)		61,967.85	84,133.50	59,052.10	63,946.35
Prihodi iz kulture	50409	192.00		564.00	
Prihodi od zdravstvenih usluga	50409	44,045.85	68,413.50	42,308.10	63,946.35
Prihodi od vrtića	50409	17,730.00	15,720.00	16,180.00	
Prihodi od srednjeg obrazovanja	50409				
Grantovi I Donacije		176,598.16	159,080.00	66,646.75	91,295.26
Učešće građana u projektima		159,002.00	159,080.00	55,800.00	52,735.00
Strani donatori		17,596.16		10,846.75	38,560.26
Kosovski donatori					
Ukupno generisani SP tokom finansijske godine		828,881.27	909,489.69	869,107.48	827,302.90
		47.81%	9.72%	-4.44%	-4.81%
Preneti prihodi iz prethodnih godina		209,509.31	280,793.00	207,200.00	191,589.70
Ukupno		1,038,390.58	1,190,282.69	1,076,307.48	1,018,892.60

Tabela 1. Opština Vitina - Istoriski prikupljanje Sopstvenih Prihoda 2008-2011

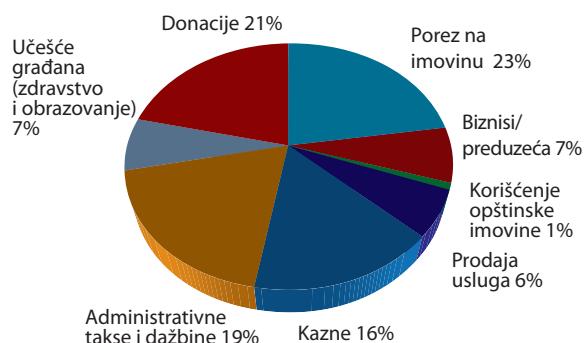
Kada se analiziraju istorijski tokovi sopstvenih prihoda u opštini Vitina, može se uočiti sledeća zapažanja za glavne grupe prihoda iz sopstvenih izvora. Kao što je prikazano na tabeli 1, opština Vitina je zabeležen porast generisanja SP od 9.72% u 2009 u odnosu na 2008, dok u 2010 SP generisani tokom godine su zabeležili pad od 4.44% u odnosu na 2009. Slično, tokom 2011, generisanje SP se smanjilo za 4.81% u odnosu na 2010.

Sopstveni Prihodi ostvareni u toku finansijske godine u Vitini su u proseku 13.48% od ukupnog godišnjeg budžeta predviđenog za opštini na početku godine. Ovo je predstavljen putem dve figure ispod:

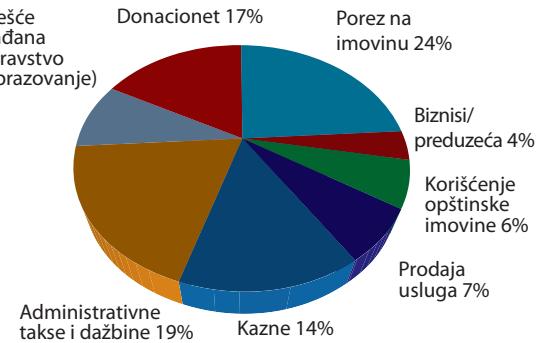

Većina prihoda za ovu opštinu su generisani od poreza na imovinu, sudskih i saobraćajnih kazni, administrativnih taksi i prodaje komunalnih usluga. Struktura učešća različitih kategorija je u predstavljena u nastavku:

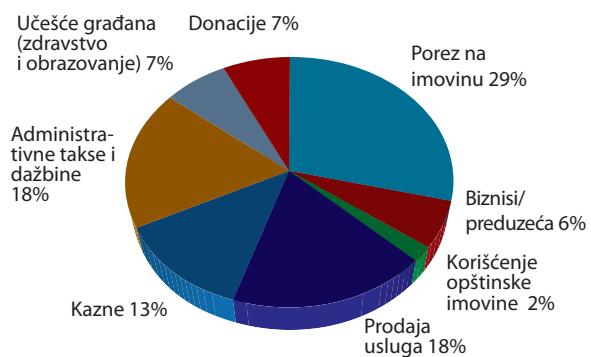
Vitina - SP po kategorijama 2008

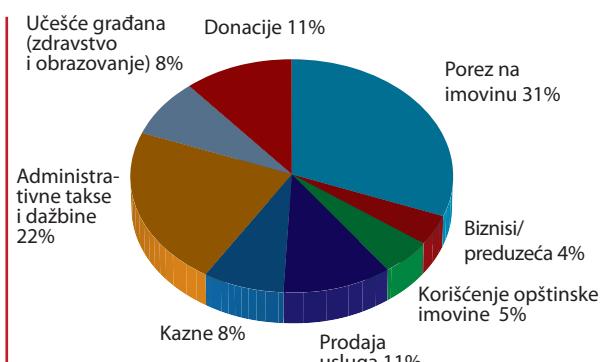
Vitina - SP po kategorijama 2009

Vitina - SP po kategorijama 2010

Vitina - SP po kategorijama 2011

Kada se analiziraju specifične kategorije sopstvenih prihoda, može se uočiti sledeća zapažanja. Postoji stabilan rast prihoda od poreza na imovinu tokom perioda 2008 – 2011 sa prosekom od 11.14%. Nivo učešća poreza na imovinu na ukupan iznos SP za Vltinu je bio 22.95%, 23.73%, 28.73% i 31.49% za period 2008 – 2011 odnosno. Tako da, to je drugi najveći činilac SP, iako strane donacije i učešće građana na projektima kapitalnih investicija nisu odstranjeni.

Nivoi prikupljanja poreza na imovinu se odnose na pitanja upravljanja, pri čemu se baza podataka imovine ne ažurira redovno kao što je u skladu sa zakonom. To izaziva probleme sa naplatom, koji se i dalje pogoršavaju zbog činjenice da se obračun vrši centralno od strane Ministarstva Ekonomije i Finansija, sa ograničenim pristupom opština na sistem i automatsko stvaranje agregatnih izveštaja menadžmenta.

Što se tiče registracije imovine i baze podataka, LOGOS Projekat je u 2011 podržao sve svoje partnerske opštine sa projektom da registruju nove ne registrovane imovine u sistemu putem pružanja obuke, opreme i spoljne geometre po opština za proces registracije. To je imalo efekat na popunjavanja opštinske baze podataka o porezu na imovinu i doprinelo je da je i sistem što pravičniji i demokratski, uključujući sve opštinske imovine u poreskom sistemu. Konkretno, projekat je podržao opštinu Vitina u registraciji viši od 1,200 novih imovina, što je i povećalo poresku osnovicu za opštinu. Efekti registracije se očekuje da bude predstavljeni u toku finansijske godine 2012, kada će fakture za ove osobine biti izdate, i proporcionalno povećati naplatu poreza na imovinu u opštini.

Prihodi od biznisa su prilično dosledni iako nestabilni tokom perioda 2008-2011. U 2009, prikupljeni prihodi su zabeležili pad od 39,2% uglavnom kao rezultat nižeg političkog nivoa izvršenja jer 2009 godina je bila opštinska izborna godina. Pored toga, u 2010 prihodi su uvećani za 48.87% samo da bi se ponovo smanjili za 29.34% tokom 2011. Ovaj veliki pad do sada je uglavnom bio uzrokovani nedostatkom prihoda od doprinosu iz komercijalnih licenci i prihoda od licenci i usluga.

Prihodi od korišćenja opštinske imovine uglavnom dolaze iz zakupa opštinskih nekretnina i prihoda od prodaje komunalnih vozila. Prihodi od korišćenja opštinskog zemljištatakođe dodaju prihode od korišćenja opštinske imovine, međutim, njihov doprinos je veoma nizak. Pored toga, tokom 2011, prihodi od parkiranje vozila takođe su dodati ovoj grupi SP. Generalno, ova kategorija doprinosi ukupno generisanim SP od strane opštine od 4% .

Prihodi od prodaje komunalnih usluga doprinose sa prosekom od 10% na ukupnom generisanju SP. Prihodi su povećani u 2009 u odnosu na 2008 za skoro 40% i povećani opet za skoro 150% u 2010. Međutim, u 2011, prihodi su smanjeni za gotovo 50%. Najveći doprinos velikom povećanju u 2010 je povećanje prihode od geodezijskih planova, aktivnostima u oblasti iz Odeljenja za urbanizam, kao i povećane zahteva za građevinske dozvole, koji sami čine prosek od 60.39% prihoda od prodaje komunalnih usluga. Drugi najveći doprinos ovih prihoda su prikupljanja iz aktivnosti u oblasti za merenje zemljišta od strane Odeljenja za Urbanizom. Isti račun se smanjio i izazvao pad u 2011

Prihodi od opštinskih, sudske kazni i kazni saobraćajne policije suv eliki činioci sopstvenih prihoda tokom perioda 2008 – 2011, i učestvuje u proseku sa 14,19% u ukupne prikupljene SP. Najveći doprinos ovoj kategoriji su dale sudske i saobraćajne kazne, koje zajedno čine više od 90% prihoda od novčanih kazni. Tokom 2011, međutim, podaci o saobraćajnim i sudske kaznama su zabeležene samo do oktobra 2011, i ne mogu odražavati stvarnu ukupnu vrednost za godinu dana.

Administrativne kazne, dažbine i porezi takođe čine veliki deo prikupljenih SP u opštini Vitina, rangirajući se kao treće po veličini posle poreza na imovinu i poreza na biznise (bez donacija, sudske i policijske kazni), obezbeđujući u proseku 19% SP. Najveći doprinositeli ovde su prihodi koji dolaze od naplata za registraciju vozila koje doprinose sa 38.58% grupi.

Prihodi koji dolaze od učešća građana koji se odnose na zdravljenje, obrazovanje i kulturu, u proseku obezbeđuju oko 7.81% ukupno generisanih SP. Ovi prihode obuhvataju participaciju građana prilikom prijema medicinskih usluga i participacije za srednju školu ili srednje obrazovanje, vrtiće i usluge vezane za kulturu.

Na kraju, doprinos građana na javnim radovima čini značajnu proporciju SP u Vitini, sa nekim doprinosom od stranih donacija. Ako SP se smatraju zakonom, konsultant misli da zbog prirode donacije (posebno fluktacije i problemi prognoziranja donacija), da ova pod-kategorija nije detaljnije analizirana u ovom izveštaju.

Projekcije sopstvenih prihoda za opštinu Vitina

Radi obavljanja projekcije za generisanje Sopstvenih Prihoda, konsultant se suočio sa teškoćama u uspostavljanju osnove sa pretpostavkama i predviđanjima jer podaci nisu razdvojeni. Mada su opštine postavili nivoe za poreze, dažbine i takse u opštini i opštinske uredbe koje u proseku su navele veliki broj različitih stavki koje se smatraju SP, prijavljene u ograničenom broju ekonomskih kodova u kontnom okviru, kao i UNIREF bar kodova. Podaci nisu prikupljeni za svaku pojedinačnu stavku i prihodi su evidentirani na osnovi većih kategorija. Dalje, zbog promena u ekonomskim kodovima koji su se koristili tokom godina, pojedini prihodi su evidentirani u okviru različitih stavki u različitim godinama stvarajući tako probleme za poređenja. Što se tiče poreza na imovinu, opštine od 2008 imaju samo svoje prognoze budžeta i opšte podatke o prikupljenim iznosima, ali oni imaju veoma ograničen pristup sistemu MIS poreza na imovinu zasnovanom u Ministarstvu Finansija. Dakle, veoma je teško proceniti prikupljeni iznos i dugove, koliko od godišnje naplate dolazi od plaćanja računa tekućih godina i koliko je od isplate starih dugova. Opštine i dalje ne mogu da generišu automatske izveštaje iz sistema koji će im omogućiti objedinjene analize po zonama, vrste imovine, vrste vrednovanja ili da identifikuju najveće dužnike za bolje ciljanje. Osim toga, većina opština ne ažurira bazu podataka imovine kako se zahteva (1/3 svake godine), i to je najveći problem u uspostavljanju prave baze podataka za imovinu. U tom smislu, Ministarstvo Finansija je pokrenuo još jedan geodetski projekat za registraciju imovine koja je već u sistemu, tako da se podaci ažuriraju i novi koeficijenti kvaliteta zgrade/objekta uvede u sistem i koriste se za izračunavanje poreza. Dok, što se tiče nove/ne registrovane imovine, LOGOS projekat u 2011 je podržao svoje partnerske opštine, uključujući i Vitinu, za uvođenje ovih imovina u sistem. Za novo registrovane imovine/svojstva, preko 1,200 u Vitini, sada će se izdati i računi za porez na imovinu po prvi put u 2012 god., čime će se povećati kako poreska osnovica za opštine i samim tim i stopa naplate. U pogledu stope i procene vrednost određenih od strane opštine, stope postavljene od opštine se ne menjaju svake godine i precene vrednosti imovine/nekretnina ostaju nepromenjene, tako da prihodi od poreza na imovinu neće pratiti bilo kakve promene u vrednosti imovine niti imaju bilo koji indeks inflacije koji povezan sa nivoom zaduženih. Dalje, procene vrednosti, u većini slučaju, su uglavnom ispod realne tržišne cene, samim tim i održavanje niskog iznosa poreza na imovinu. Nedavno, Vlada Kosova je odlučila da izmeni minimalne stope poreza na imovinu i poveća ih na nivou od 0.05% do 0.15% godišnje vrednosti imovine. Kao što je trenutna prosečna stopa poreza na imovinu u Kosovskim opštinama oko 0.1% ovaj rast stope će rezultirati sa oko 50% povećanja računa poreza na imovinu, što takođe može uticati na nivoe prikupljanja.

Kao što izveštavaju opštine sopstvene agregatne prihode u smislu kategorija ili pod-kategorija, i zbog nedostatka podataka za određivanje prave poreske osnove, ne mogu se koristiti jedinice i cene po jedinici posebnih stavki SP u sprovođenju prognoze. Tako, da se sproveđe prognoza, konsultanti su se konsultovani opširno sa opštinskim službenicima kako bi dobili što preciznije slike istorijskog učinka i razloge većih oscilacija tokom godina. Diskusije sa relevantnim opštinskim službenicima odgovornih za prikupljanje određenih prihoda su realizovane sa ciljem da se dobije njihova inputa za potencijalne buduće trendove. Prognoze su uglavnom urađene na osnovi dva faktora, pretpostavke povećane stope naplate i pretpostavke prirodnog rasta. U slučajevima gde istorijski trend ne može biti osnova zbog oscilacija prihoda, godine izvan postojećeg intervala su isključene ili su proseci uzeti.

Slede opisi preduzetih pretpostavki za određene kategorije i pod-kategorije SP i procenjeni potencijal opštine da poveća sopstvene prihode u periodu od 2012 – 2016.

Prepostavljene Prognoze

Konsultant je preduzeo sledeće prepostavke po proceni sopstvenih prihoda za period 2011 – 2016:

Porez na imovinu:

Čim podeljeni podaci po različitim područjima nisu bili na raspolaganju, tako i konsultanti nisu bili u stanju da dobiju tačne podatke iz Ministarstva za Ekonomiju i Finansije o ukupnom računu fakturisanog poreza na imovinu tokom godina za opštinu, niti je bilo dostupnih podataka o prikupljanu dugova iz tekuće vs prethodnih godina unutar naplate tokom jedne finansijske godine.

Prepostavke su napravljene u smislu povećanja stope naplate i prirodnog priraštaja, kao i planirani rast nivoa stope poreza na imovinu, po instrukcijama koje se očekuje da dolaze iz Odeljenja Poreza na imovinu u Ministarstvu Finansija. Dalje, od 2013 Vlada namerava da počne oporezivanje svojstva zemljišta, što se takođe očekuje da će imati značajan uticaj na prihode od imovine u opština. Prepostavka o povećanju poreskih stopa je da će povećati prihode u ovoj kategoriji od oko 30 %, dok prihodi od dodatnog poreza na imovinu zemljišta se prepostavlja da imaju uticaj od 10 %. Osim toga, poboljšanja kod prikupljanja je prepostavljeno da bude na 2,5 % u odnosu na prethodne godine u periodu 2012 – 2014, a zatim 1 % u 2015 pa nadalje. Prirodna stopa rasta za nove oporezive imovine procenjena se na osnovu povratnih informacija iz opštinskog službenika u smislu trenda za novim svojstvima registrovanih svake godine, i prirodni rast prepostavlja se da je 0,4 % u 2012, 0,5% u 2013, 0,6 % u 2014 pa nadalje. Konkretno, kao posledica registracije novih ne registrovanih svojstava uz podršku projekta LOGOS, poreska osnovica za Kačanik porasla je za više od 1.000 novih svojstava, koje će biti naplaćene po prvi put u 2012 i utiću na stope naplate od porez na imovinu od 2012 pa nadalje.

Porezi i Dažbine na Biznis:

Međutim, zbog promene u politici sa centralnog nivoa Vlade, prihodi od preduzeća će se u potpunosti zaustaviti na opštinskom nivou od 2012, kao deo inicijative za poboljšanje poslovног okruženja. Dakle, očekujemo da prihodi od naplate za licence ili dozvole preduzeća se potpuno zaustave od 2012 i da se prethodni dugovi neće prikupljati uopšte.

Prihodi od korišćenja opštinske imovine:

Prihodi koji dolaze od zakupa opštinske imovine (prostora) se prepostavlja da će porasti zbog boljeg iskorišćavanja ali bez novog rasta. Poboljšano korišćenje se prepostavlja da je 5 % u 2012, 10% u 2013 i 15% u 2014, bez rasta kasnije.

Prihodi od prodaje komunalnih usluga:

Prihodi od izdavanja građevinskih dozvola su prepostavljeni da rastu zbog poboljšanja naplate i prirodnog priraštaja. Poboljšana kolekcija prepostavlja se da će biti 2,5 % u odnosu na period 2012 – 2014, onda pad do 1% rasta za 2015 pa nadalje. Prepostavka za prirodni priraštaj je ista kao za novo registrovanu imovinu i data je kao od 4% u 2012, 5% u 2013, 6% u 2014 i nadalje.

Prihodi od sudskih, policijskih i opštinskih kazni:

Sudske i Saobraćajne kazne su prepostavljene da zabeleže rast zbog opšteg raste ekonomije opštine sa stopom rasta koja se odrazuje na ekonomski rast od 3% u 2012, 4% u 2013, 5% u 2014 i 6% u 2015 i tako dalje.

Prihodi od Administrativnih Taksi i Dažbina:

Prihodi od administrativnih taksi se prepostavlja da se porasti kao i ekonomski rast od 3% u 2012, 4% in 2013, 5% u 2014 i 6% u 2015 pa nadalje, dok kao posledica rasta broja stanovništva će se povećati za dodatno 4% u 2012, 3% u 2013 i 2% u 2014 pa na dalje.

Učešće građana u zdravstvu i obrazovanju:

Prihodi od učešća na zdravstvene i obrazovne usluge se pretpostavlja da će se povećati zbog rasta stanovništva, uz pretpostavljene stope rasta da će biti iste kao one za administrativne takse (izvod rođenja/bračnog stanja i ostali gore navedeni izvodi/certifikat).

Grantovi i donacije:

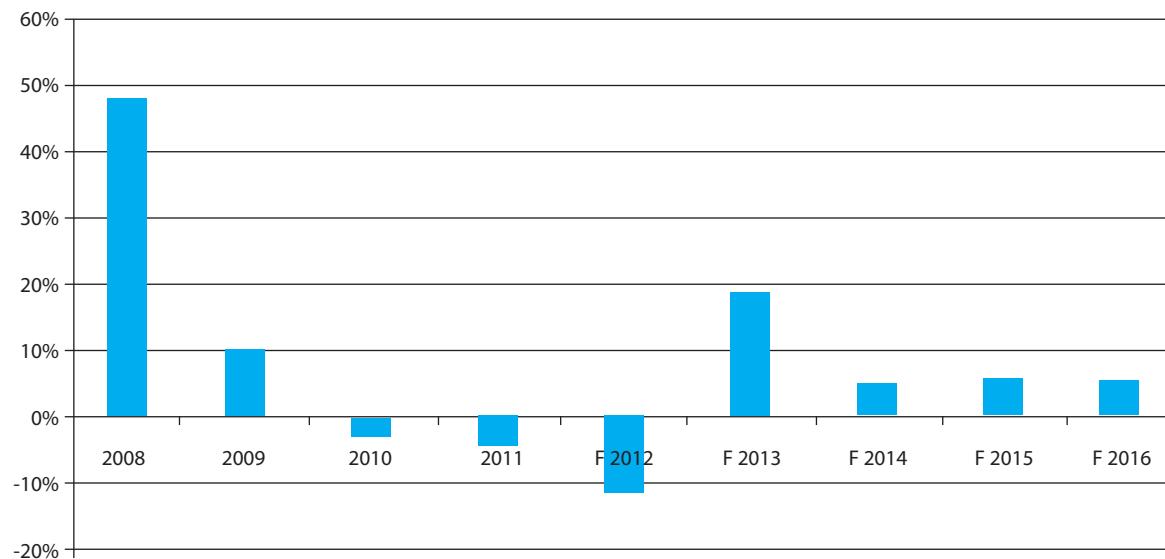
Konsultant nije napravio nikakve pretpostavke u vezi prognoziranih prihoda od stranih i Kosovskih donacija, a ni učešće građana u projektima kapitalnih investicija. To je zato jer je teško proceniti broj buduće donatorske podrške u opštini. Pomoć se može pružiti opštini u smislu identifikovanja potencijalnih donatora i programa za pružanje podrške, i zatim podržavanje opštine u dobijanju pristupa ovoj vrsti podrške.

Prognoza Sopstvenih Prihoda – Opština Vitina

Vrste sopstvenih prihoda	2007	2008	2009	2010	2011	F 2012	F 2013	F 2014	F 2015	F 2016
Porez na imovinu	79,302,01	190,306,84	215,839,30	249,696,61	260,518,07	268,073,09	383,344,52	395,228,20	422,894,18	452,496,72
Porezi i dažbine na biznis	31,699,33	55,655,00	33,790.10	50,303,00	35,543,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prihodi od korišćenja opštinske imovine	4,196,18	12,237,00	53,979,74	17,303,29	41,178,42	43,237,34	47,561,08	54,695,24	54,695,24	54,695,24
Prihodi od prodaje komunalnih usluga	51,081,30	45,706,14	63,676,75	157,078,12	88,581,55	94,339,35	101,414,80	110,035,06	117,737,51	125,979,14
Prihodi od sudskeh, policijskih i opštinskih kazni	113,267,00	130,558,78	123,001,80	115,312,61	67,730,00	69,761,90	72,552,38	76,179,99	80,750,79	85,595,84
Ostali prihodi	20,246,00	2,542,00	3,167,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prohodi od administrativnih taksi i dažbina	109,360,00	153,309,50	172,821,50	153,715,00	178,510,00	191,005,70	204,376,10	218,682,43	236,177,02	255,071,04
Učešće građana (zdravstvo i obrazovanje)	51,644,70	61,967,85	84,133,50	59,052,10	63,946,35	66,504,20	68,499,33	69,869,32	71,266,70	72,692,04
Grantovi i donacije	99,995,00	176,598,16	159,080,00	66,646,75	91,295,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukupno:	560,791,52	828,881,27	909,489,69	869,107,48	827,302,90	732,921,59	877,748,21	924,690,24	983,521,45	1,046,530,21
Promena procenta generisanja SP iz godine u godinu		47.81%	9.72%	-4.44%	-4.81%	-11.41%	19.76%	5.35%	6.36%	6.41%

Kao što se može videti na tabeli prognoziranih Sopstvenih Prihoda, SP za opština Vitina može dostići do 1,406,530.21 Evra na kraju 2016. Postoji jasan pozitivni trend kada se posmatraju celokupni SP. U odnosu na prethodnu godinu, SP je povećan u svim godinama osim za 2009, 2010 i 2011, kao što je predstavljeno u donjoj tabeli.

Opština Vitine – Istorijski i Prognozirani iz godine u aodinu SP u procentualnim promenama

Glavni pokretač rasta je povećanje plaćanja poreza na imovinu, zatim praćeno od administrativnih taksi i dažbina i prodaje opštinskih usluga. Prema prognozama na osnovu navedenih pretpostavki, od 2016 Opština Vitina može da postigne da generiše i do 26,5% više na godišnjem nivou u odnosu na SP generisane u 2011. Ovo se može postići kroz bolje upravljanje i korišćenje opštinskih resursa i usluga, kao i kroz efikasnije kontrole, inspekcije i zakone.

Grafikon u nastavku pokazuje istorijske i projektovane SP do 2016:

Opština Vitine – Istorijski i Prognozirani Sopstveni Prihodi

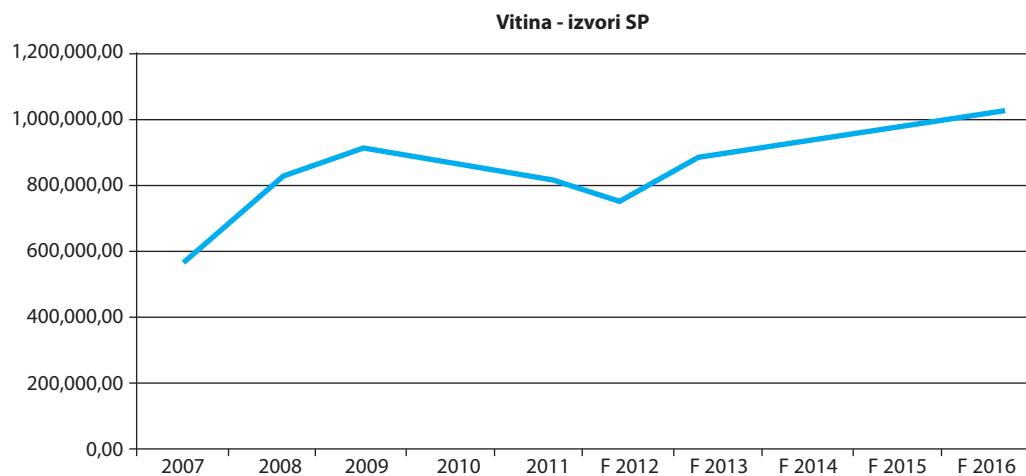
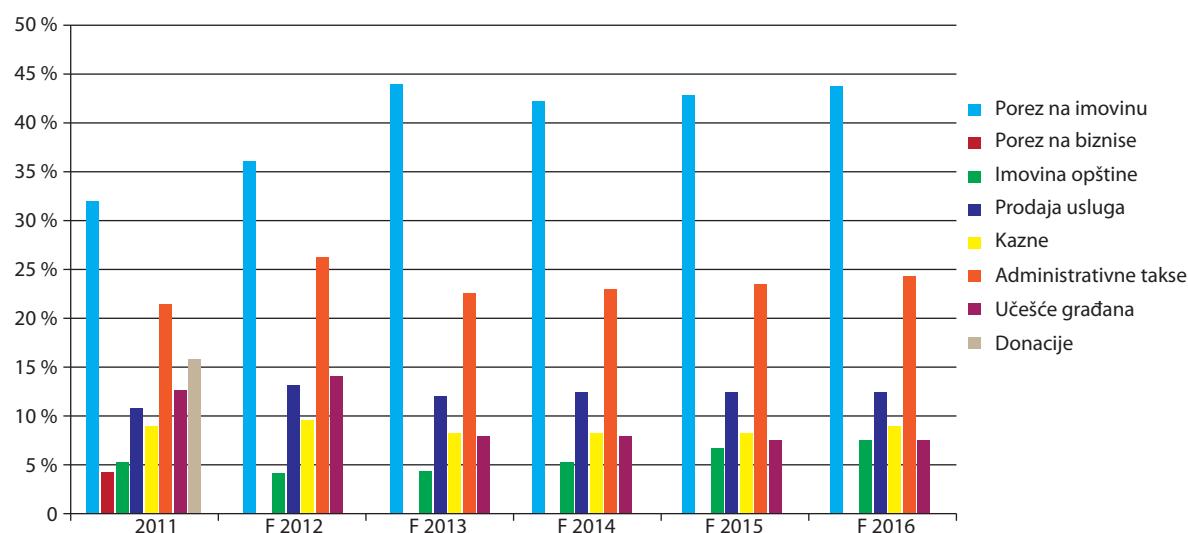
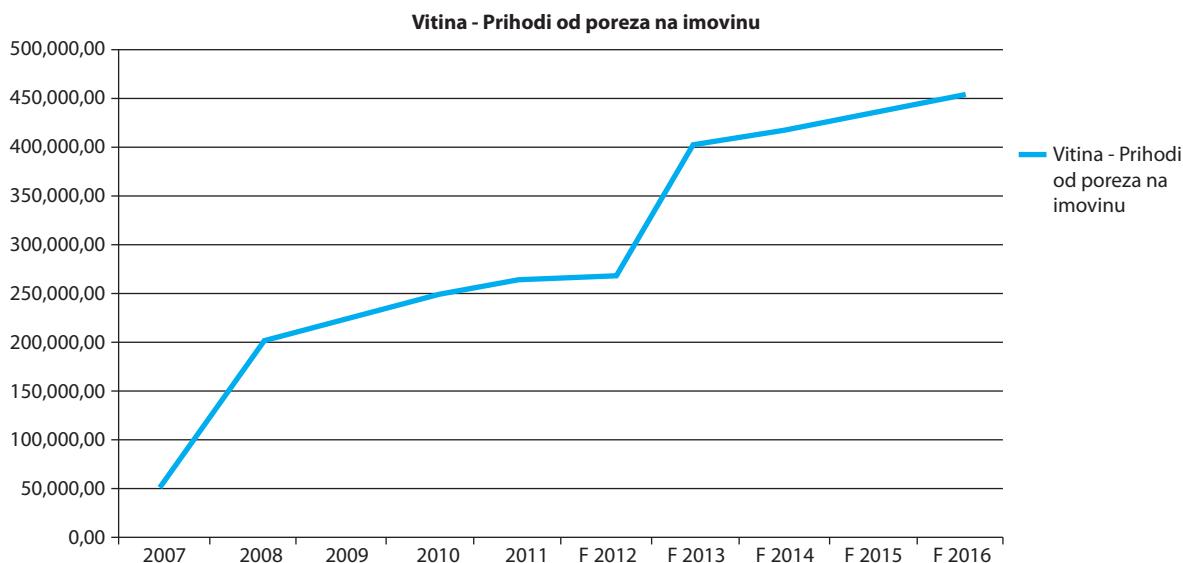

Tabela u nastavku predstavlja učešće svake kategorije SP u ukupno prepostavljane SP za opštinu Kamenica:

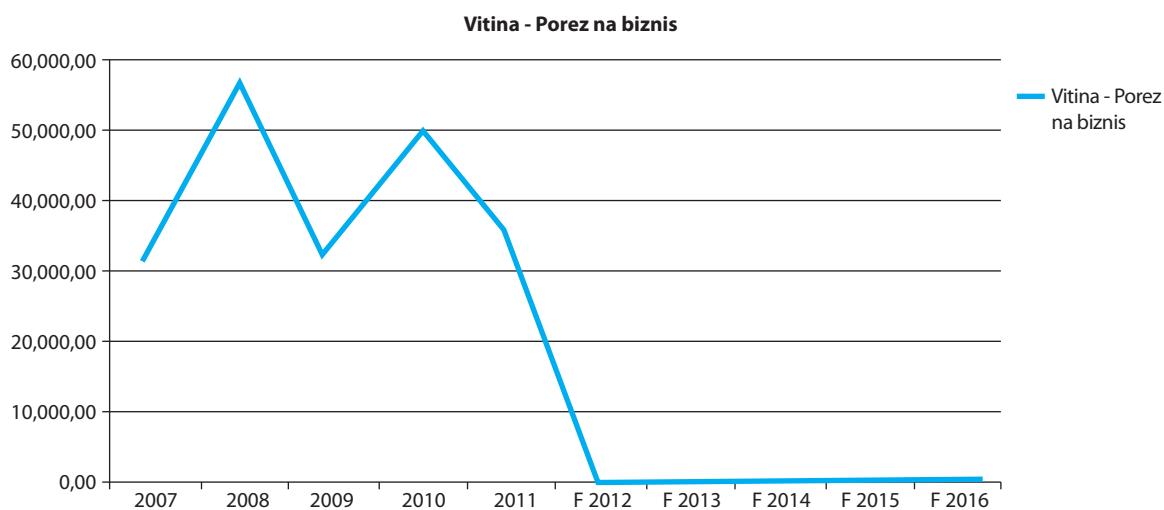

Kao što se može videti na gore predstavljenom grafikonu, glavni pokretači SP za predstojeći period ostaju porez na imovinu (sa prosečnim doprinos od 41.85% na ukupno generisane SP); Opštinske administrativne takse i dažbine (24.28% od SP u proseku tokom prognoziranih godina); prodaja usluga (12.07%), ikazne izdate od suda, saobraćajne policije kao i opštine (čineći u proseku 8.48% generisanih SP).

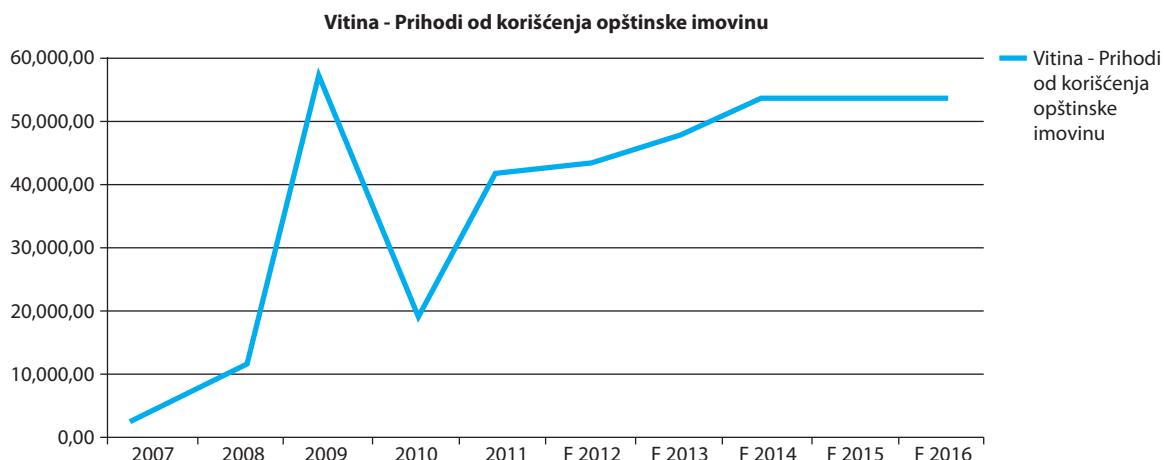
Rast svake kategorije pretpostavljenih SP je predstavljen na grafikonima u nastavku:

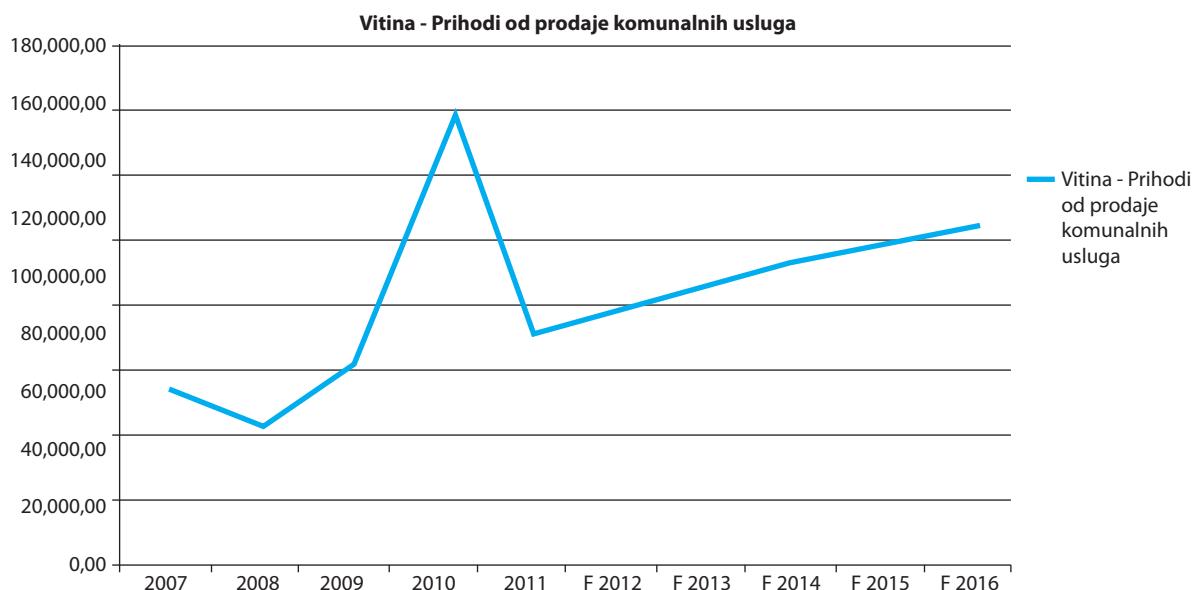
Prihodi od Poreza na imovinu su nastavili da raste zbog poboljšane registracije, menadžmenta baze podataka, poboljšano fakturisanje i bolje sprovođenje. Prihodi od ovih poreza će se takođe povećati zbog prirodnog priraštaka opštine kao i zbog ekonomskog rasta. Konačno, takođe može se računati i na prikupljene prihode od poreskih obaveza iz prethodnih godina, koje bi trebalo da se uradi u bliskoj saradnji sa Odeljenjem za Porez na Imovinu unutar Ministarstva za Finansije i Ekonomiju. U odnosu na 2011, prognozirani prihodi od poreza na imovinu u 2016 će se povećati za 73.69%.

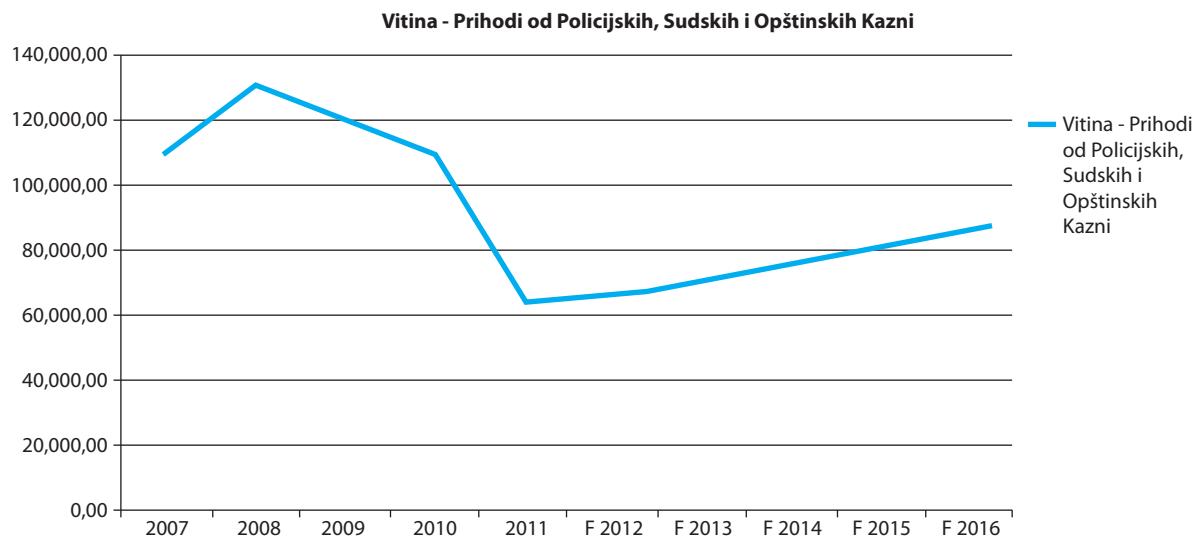
Porezi na biznis će biti smanjeni značaju u narednim godinama zbog promena propisa i politike od centralne vlasti, koja neće dozvoliti bilo kakve takse za biznise na opštinskom nivou, kao deo nastojanja da se poboljša poslovno okruženje na Kosovu. Dakle, od 2012 ova kategorija će pasti na nulu.

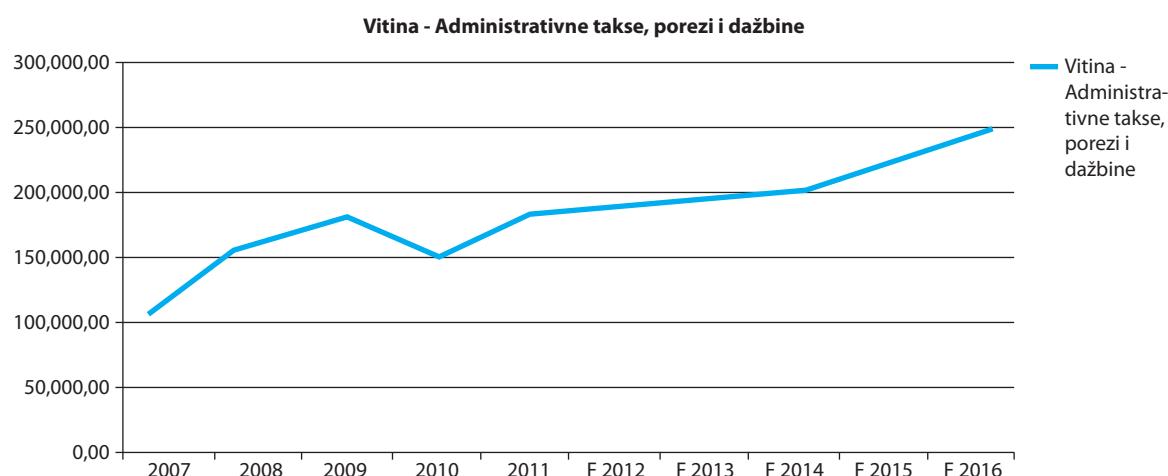
Prihodi od korišćenja opštinske imovine ne čine veliki procenat ukupnih SP, međutim, međutim, sa poboljšanim upravljanjem opštinskih sredstava, rast prihoda iz ove kategorije u odnosu na 2011 može biti oko 50% u odnosu na prikupljene prihode u 2011, čineći tako oko 5% od ukupnih SP. Opština Vitine treba da pokuša da poboljša ovu kategoriju jer postoji veliki potencijal za ove prihode.

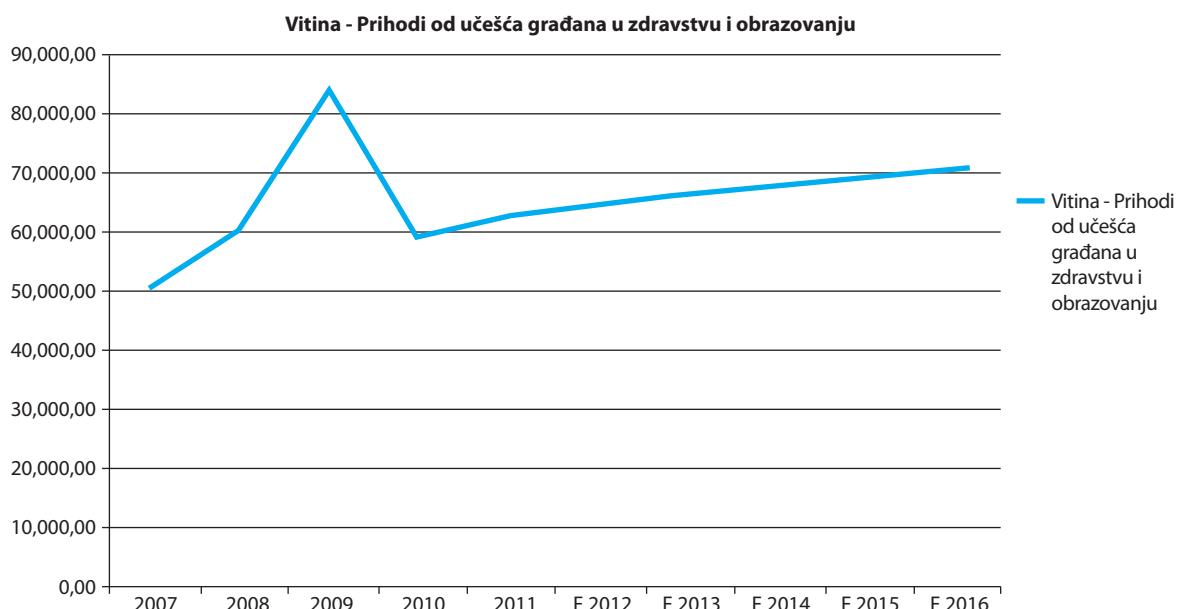
Prihodi od prodaje komunalnih usluga su važan činilac SP u opštini, koji se sastoji u proseku 12.07% prognoziranih prihoda. Prognoze su da ukoliko postoji povećanje efikasnosti i bolje pružanje komunalnih usluga, opština Vitine može da postigne slične nivoe kao što su postignuti u 2010.

Prihodi od novčanih kazni izdatih od strane sudova, policije i opštine su i dalje veliki činioci opštinskih SP, doprinoseći u proseku od 8.48% na očekivane prihode generisane od strane opštine u godinu do 2016. Vitina je prognozirano da nastavi sa prikupljanjem sličnih nivoa prihoda u ovoj kategoriji kao u 2011.

Administrativne takse, porezi i dažbine se očekuje da će doprineti u proseku od 24.28% SP generisanih od strane opštine tokom prognoziranog perioda. Rast generisanih prihoda iz ove kategorije rezultiraće rastom od 43% generisanih prihoda u odnosu na 2011.

Prognoziranih prihodi koji dolaze od učešća građana putem naplata u obrazovanje i zdravstvo doprinose u proseku od 7.73% prognoziranih SP tokom perioda 2012 – 2016, koje ih čini kao peti najveći činioč. To će rezultirati sa rastom od 13% generisanih prihoda iz ove kategorije u odnosu na one generisane u 2011.

PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE PRIKUPLJANJA SOPSTVENIH PRIHODA

Opšte preporuke

Postoje nekoliko opštinskih preporuka koje treba da budu važeće za sve partnerske opštine za napore kako bi se poboljšalo prikupljanje prihoda iz sopstvenih izvora. U nastavku su niz preporuka namenjene za partnerske opštine LOGOS-a.

Na službenoj stranici opštine, Opštinska Uredba o Porezima, Taksama i Dažbinama treba biti objavljena na transparentnu i lako dostupnu lokaciju na službenoj veb stranici opštine.

Dalje, u aktuelnim uredbama o porezima, taksama i dažbinama indeks inflacije nije uzet u obzir; zato se preporučuje da kada se menja uredba kod indeksa inflacije je uključena u predložene takse/naknade za sve opštinske usluge.

Preporučuje se da u okviru novih uredba trebalo bi da postoji jasna razlika od usluga koje se pružaju pravnim i fizičkim licima, kao i kod različitih nivoa naknade za ove dve kategorije. Poboljšana upotreba ekonomskih kodova i uvođenje novih kodova koje će se koristiti od strane opština u planiranju i izveštavanju SP, uključujući sinhronizaciju ovih kodova sa UNIREF bar kodom sistema i Sektoru za Trezor unutar MF, je neophodno.

U tom smislu, u cilju da se doprinese transparentnosti u izveštavanju, nova uredba o porezima, taksama i korisničkim dažbinama, kada se opisuju različite opštinske usluge, porezi i takse vezane za ove usluge, Uredba treba da sadrži u opisu tačan naziv usluge, kontni plan ekonomskog koda, kod UNIREF povezan sa uslugom, jedinicom i odeljenjem koji pruža usluge.

U smislu poboljšanja sistema izveštavanja postoji potreba za menadžment informacionog sistema o SP. MIS u SP će pomoći opštinama da poboljšaju usluge i identifikacije problematičnih područja u okviru usluga koje se nude i povećaju efikasnost u izveštavanju, praćenju i generisanu SP.

Konkretno, u vezi sa porezom na imovinu, opštine kao završni korisnik centralizovanog menadžmenta informacionog sistema poreza na imovinu, koji se upravlja i razvija od strane Odeljenja za Porez na Imovinu unutar Ministarstva Finansija, treba da ima pun pristup na podatke u sistemu. Opštinama treba da bude dozvoljeno da pristupe prilagođenim dodatnim izveštajima iz centralnog sistema, što će omogućiti bolji razvoj politike i bolje donošenje odluka. Između ostalog, sistem treba da omogući karakteristike izveštavanja o porezu na imovinu, najmanje u sledećem obliku: Zavod za fizička i pravna lica po zonama takođe podeljenim tokom godina za fakturisanje i naplatu; Odeljenje za naplatu i dug za tekuću godinu i prethodne godina; Stari dugovi i mogućnosti za poreske obveznike da plate stare dugove; Listirane najvećih dužnika.

Dalje, uvođenje od strane centralnog nivoa fiskalnih kasa za generisanje priznanice za naknade ispod 10 evra, što će takođe biti povezano sa odgovarajućim ekonomskim kodovima za izveštavanje, imaće i nekoliko prednosti. Prvo, to će ubrzati proces plaćanja na opštinskoj blagajni jer neće biti potrebe ručno pisati fakture na papiru. Drugo, to bi poboljšalo izveštavanje i planiranje jer će podaci o tačnim uslugama koje se pružaju građanima opštine, po ekonomskim kodovima (npr. broj izvoda

rođenih, izvod venčanih, verifikacija dokumenata i sl.). Na kraju, to bi smanjio mogućnost grešaka u izveštavanju i smanjilo potencijal za greške u rukovanju gotovinskih isplata.

Dalje izveštajna linija treba da bude uspostavljena između opštine i resornih ministarstava za Indirektne SP kao što su licence/dozvole za kamenolome, šumarstva i saobraćajne kazne. Ovo je posebno konkretni slučaj za opštine bez Manjih Sudova, gde preusmeravanja plaćanje saobraćajnih kazni kod odgovarajućih korisničkih opština treba da budu standardizovane na centralnom nivou.

Kao deo priprema za promene u politikama za opštinske dažbine na biznise/preduzeća, opštine bi trebalo da se pripremi kako bi bile u stanju da generišu prihode iz drugih kategorija a ne od taksi za poslovnu licencu, kako bi mogli barem da ublaže uticaj ukidanje prihode od poreza na biznise u narednim godinama.

Preporuke za opštini Vitine

Porez na imovinu, je jedan od glavnih izora sopstvenih prihoda Vitine. Trenutno, opština ne ažurira bazu podataka imovinu kao što se zahteva zakonom (1/3 baze podataka se ažuriraju na godišnjem nivou), i fakturisanje se sprovodi na osnovi postojeće baze podataka sa centralnog Odeljenja za Porez na Imovinu unutar Ministarstva za Finansije, bez direktnе komunikacije između opštinskog i centralnog nivoa. Projekat za registraciju imovine podržan od strane LOGOS-a za Kačanik treba biti kapitalizovan i za novo registrovane imovine trebaju se izdati fakture od 2012. Poboljšanje politike oporezivanja, poboljšanje efikasnosti u sprovođenju i bolje usmeravanje dužnika treba da bude visoko na dnevnom redu. Jedna oblast podrške iz projekta LOGOS može da bude u pripremi opštinskih publikacija i terenskih događaja u cilju prezentacije postignutih rezultata u naplati poreza na imovinu i promovisanju efekta poboljšanja naplate u svakodnevnom životu stanovnika pojedinih zona. Sa očekivanjem da porezi na preduzeća neće biti dozvoljeni na opštinskom nivou, Kačanik bi trebalo da sproveđe analize o tome kako da kompenzuje potencijalne gubitke prihoda, kao posledica uklanjanja ove kategorije prihoda.

Opštinski lizing zemljišta, zgrada i prostora je još jedan potencijalno dobar izvor prihoda ako se njime ispravno upravlja. Opština je uspela da poveća prihode koji dolaze iz korišćenja prostora u vlasništvu opštine. Međutim, opština ne primenjuje sistem takes za parkiranje i preporučuje se da se uvede jedan za određene strateške i prometne delove grada.

Završetak dokumentacije za prostorno planiranje, uključujući i ubani i detaljni regulatorni plan, će omogućiti opštini da podstakne razvoj, posebno u građevinskom sektoru. To će pomoći opštini da poveća prihode koji dolaze od izdavanja građevinskih dozvola, kao i iz drugih srodnih usluga, kroz stimulisanje novih građevinskih aktivnosti i legalizaciji postojećih neregistrovanih i nelicenciranih svojstava/imovina.

LOGOS

Nazim Gafurri str. 33
Po Box no.2
10000 Pristina, Kosovo
<http://www.helvetas-ks.org>

Tel: +381(0) 38 51 77 15
Tel: +381(0) 38 51 66 44
Fax: +381(0) 38 51 88 33
info@helvetas-ks.org